

Indsamlingsstrategi – Københavns Museum 2021

Indsamlingsstrategi

Københavns Museums samling er blevet til over en mere end 120-årig periode: fra museet blev grundlagt som Rådhusmuseum i 1901 over lokalhistorisk Bymuseum til nutidens kosmopolitiske museum, har der ligget mange forskellige politikker til grund for museets indsamlinger. Af denne grund har Københavns Museum i dag en mangfoldig og rig samling, der indeholder alt fra værdifulde malerier og skrøbelige fotos til stenfundamenter, bløde uniformer og lædersko, små potteskår og knapper samt store gadelygter og vogne. Museets samling er en ressource og udgør en hjørnesteen for museet. Det er samlingerne, der er med til at skildre fortiden for museets medarbejdere og dets brugere gennem de historier, som samlingerne kan fortælle, og det er her igennem vi kan udforske og formidle fortidens liv, samfundsforhold og kultur. Museets genstandssamling er opbygget med udgangspunkt i en sags- og kulturmiljø-mæssig tilgang, mens kunstværksamlingen er opbygget topografisk. Indsamling sker efter en nøje restriktiv vurdering hos relevante medarbejdere.

Museets samling består af en permanent samling med både genstande og kunstværker samt en komparativsamling, en brugssamling, en rekvisitsamling, et billedarkiv samt en prøvesamling¹. Disse autentiske genstande betragtes og behandles ikke som museumsgenstande.

Københavns Museums vedtægter.

I Museets vedtægter fra 2016² angives bl.a.:

- *Museets ansvarsområde er kulturhistorien i Københavns Kommune i oldtid, middelalder og nyere tid, herunder det arkæologiske og nyere tids ansvar efter Museumslovens Kap. 8.*
- *Museet har desuden det arkæologiske ansvar i Frederiksberg Kommune.*
- *Museet skal udvikle anvendelse og betydning af kulturarv for borgere og samfund og sikre kulturarv for fremtidens anvendelse.*
- *Museet skal aktualisere viden om kulturarv og gøre den tilgængelig og vedkommende.*

Afledt af museets vedtægter har museets indsamling til formål er bevare og tilgængeliggøre Københavns historie og kulturarv og med indsamlingen belyse København som:

¹ *Komparativsamling*: Samling af materiale der er indsamlet som et sammenlignende grundlag f.eks. arkæologisk keramik.

Brugssamling: Samling af artefakter, der er indsamlet til demonstration, brug og som rekvisitter til brug i aktiviteter, udstillingsinteriør f.eks. arkæologisk materiale der bruges i skoletjenesten.

Prøvesamling: Samling af prøver udtaget i forbindelse med museets undersøgelser f.eks. dendroprøver.

²<https://historieogkunst.kk.dk/files/vedt%C3%A6gter-historie-og-kunst-februar-2016pdf>

- Danmarks største by og dermed kendetegnet ved særlige forhold vedrørende borgernes dagligdag, foreningsliv, erhvervsliv, bystyrets historie, byrum, kultur, uddannelse, politik, forvaltning, infrastruktur og forsyning.
- Danmarks hovedstad og dermed hjemsted for kongehuset, Folketinget og centraladministrationen samt som ramme for begivenheder af national betydning.
- Metropol med globale og multikulturelle kontaktflader både hvad angår mennesker og ideer og som hjemsted for såvel eliter, subkulturer, forskellige sociale klasser og særlige begreber, forestillinger og drømme.

Museets indsamling knytter sig overvejende til museets forsknings- og undersøgelsesområder. Centralt står Københavns position som landets hovedstad og største by, og hvordan samspillet mellem mennesket og det urbane gennem tiden har givet sig til kende. Overordnet har museets samling knyttet sig til følgende emner:

- Københavns historie som hovedstad og metropol
- Københavns kommunale historie
- Københavnernes historie
- Interiører til belysning af gadebilledet og befolkningen
- Københavnerbegivenheder

I de senere år har indsamlingerne knyttet sig til museets undersøgelser ifm. udstillinger, der knytter sig til følgende temaer:

- byens udvikling i nyeste tid, i særdeleshed i det 20. og 21. århundrede
- byens skyggesider og vrangsider
- byens originaler
- København i et sansehistorisk perspektiv
- København i en pandemisk tid

For flere af emnerne gælder det, at museet deler samlingsområde med Nationalmuseet, Arbejdermuseet samt flere forstadsmuseer. Ved indsamlinger koordinerer museet med disse såvel som øvrige statslige og statsanerkendte museer. Museet bestræber sig på at inddrage borgerne ved de aktive indsamlinger, og museets inspektører samarbejder med borgerne for derved at kvalificere indsamlingen og gøre den reflekteret og relevant både for nutidens brugere og for eftertiden.

Kriterier for indsamling af materiale.

Det er et mål, at der ved ethvert forsknings-, eller formidlingsprojekt, der iværksættes på museet, skal udarbejdes en plan over relevante indsamlingsområder baseret både på

emnets værdi i forhold til indsamlingspolitikken og på en vurdering af museets eksisterende samlingers styrker og svagheder.

Museet indsamler kun materiale, hvis en ansat på museet skriftligt motiverer indlemmelsen af materialet i samlingerne i forhold til indsamlingspolitikken og museets eksisterende samlinger.

- Det er et krav ved indsamlingen, at proveniens kan fastslås og er fyldestgørende, dvs. at genstandens hjemsted, datering, fremstillings- og brugshistorie er veldokumenteret. Dertil skal genstandene med rimelighed kunne siges at kunne bevares og være i en bevaringsværdig stand.
- Københavns Museum indsamler kun materiale, hvis ejendomsretten overgår til museet, og materialet ikke er bundet af klausuler o. lign. Museet modtager kun i helt særlige tilfælde genstande som deponering.
- Ved materiale, der er beskyttet med ophavsret, skal rettighederne klarlægges endeligt før materialet indlemmes i samlingen. Københavns Museum modtager kun i særlige tilfælde materiale beskyttet af ophavsret, som museet ikke kan opnå eneret på. Museet sikrer sig ved indsamling, at der ikke brydes med gældende GDPR-lovgivning.
- Københavns Museum vedkender sig den passive indsamling forstået som indsamling af genstande, der uopfordret er blevet tilbudt af en ekstern giver. Alle tilbudte genstande drøftes af en relevant medarbejdergruppe, således at den passive indsamling ændrer status til en reflekteret og restriktiv indsamling.
- Københavns Museums indsamling kan ligeledes iværksættes på baggrund af dokumenterede svagheder i de eksisterende samlinger eller ske i forbindelse med forsknings-, udgravnings- eller formidlingsprojekter. Københavns Museum supplerer kun i meget ringe omfang samlingerne gennem køb af materiale.

Yderligere kan indsamles, om indsamlingen falder indenfor en eller flere af følgende kategorier:

- Repræsentativt materiale, dvs. materiale der illustrerer generelle forhold ved Københavns historiske og samtidige udvikling. Museets indsamling støtter tematikker og udviklingslinjer, der binder Københavns historie sammen på tværs af tidsperioder og afgrænsede emner.
- Materiale, der er særligt formidlingseget eller forskningsmæssigt relevant, dvs. materiale der er særligt velegnet til udstillingsformål eller anden form for formidling eller pga. dets værdi som kildemateriale for forskning i Københavns historiske udvikling, fx byens opståen og udvikling. Herunder også materiale der er velegnet som debatskabende om København før og nu. Anekdotisk og kuriøst materiale, dvs. materiale der er knyttet til konkrete begivenheder eller personer med stærk relation til København eller hvis historie eller fremtoning i sig selv lægger nye lag til Københavns historie.

- Formidlingen/portrætteringen/iscenesættelsen af København, dvs. materiale, der bør bevares fordi de på en ny og væsentlig måde viser, hvorpå København bliver anskuet, formidlet, skabt og gjort i forskellige sammenhænge og medier.

Museet indsamler som hovedregel ikke:

- genstande, der falder indenfor et dansk specialmuseums ansvarsområde. Undtagelser kan være tilfælde, hvor proveniensoplysninger i særlig grad knytter genstanden til en begivenhed, bygning eller person med særlig tilknytning til København.
- væsker, fødevarer eller kemikalier. Indeholder en genstand en af forudgående afrenses/tømmes genstanden inden indsamling.

Som hovedregel betaler museet ikke for genstande.

Arkæologi:

Indsamlingsproceduren for arkæologiske genstande fastlægges i udgangspunktet af udgravningslederen med udgangspunkt i undersøgelses hovedspørgsmål og budgettets omfang og med baggrund i denne aktuelle indsamlingsstrategi og Københavns. Museums strategi for arkæologiske udgravninger.

Der er i udgangspunktet ikke særlig fokus på bestemte genstandsgrupper eller historiske perioder. Det er i stedet den enkelte undersøgelses potentiale, der er med til at definere indsamlingen. Ved indsamlingen skal genstandens værdi i forhold til forståelsen af undersøgelsen vægtes og potentialet ved forskning, formidling og udstilling skal altid vurderes. Løsfund indsamles kun under særlige omstændigheder, f.eks. genstande med særlige karakteristika, danefæ eller genstande der af anden grund har en høj kulturhistorisk udsagnsværdi. Generelt skal udvælgelsen ske i felten, og der skal ske en skarp prioritering således at mindre udsagnsgivende genstande nøjes med en beskrivelse og eventuel fotografering i felten, men de hjemtages ikke.

Der indsamles i udgangspunktet ikke dyreknogler og der søges altid ved fund af større mængder af samme genstandstype at udvælge et repræsentativt udvalg.

Indsamling på Københavns Museum vurderes af en gruppe med forskellige faglige profiler. Indsamlingsarbejdet sikres på tværs af museets virke, og er ledelsesmæssigt forankret i enheden Samling, Kulturmiljø og Udgravninger.

Indsamlingsstrategien revideres årligt ligesom museets aktuelle indsamlingsarbejde årligt angives i Museer i Tal.

Rev. efterår 2021